

तंत्र शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य,

३, महापालिका मार्ग, पत्र पेटी क्रमांक १९६७, मुंबई ४०० ००९.

दूरध्वनी - ३०२३३४७६, २२६२०६०१, २२६९०६०२, २२६४११५०/५१ फॅक्स - २२६९०००७.

E-mail : desk16@dtmaharashtra.gov.in

Internet : www.dtemaharashtra.gov.in

स्मरणपत्र - १
ईमेलद्वारे

क्रमांक : १६/आस्था/संकीर्ण/२०१८/९२
दिनांक : २४/१२/२०१८

प्रति,
सहसंचालक,
तंत्रशिक्षण विभागीय कार्यालय,
मुंबई / पुणे / नाशिक / औरंगाबाद / अमरावती / नागपूर.

विषय : थोर राष्ट्रीय पुरुषांचे साहित्य विद्यापीठ / महाविद्यालय व शासकीय ग्रंथालये यांच्या
ग्रंथालयात उपलब्ध करून देणेबाबत..

संदर्भ : या संचालनालयाचे पत्र क्रमांक १६/आस्था/संकीर्ण/२०१८/७८,
दिनांक ३१.३.२०१८

उपरोक्त विषयाबाबतच्या या संचालनालयाच्या संदर्भाकित पत्रान्वये मागविण्यात आलेली आपल्या
अधिपत्याखालील संस्था / कार्यालये यामधील ग्रंथालयांमध्ये शासन परिपत्रकांमध्ये नमूद केलेले साहित्य (खंड)
किती प्रमाणात उपलब्ध करून देण्यात आले आहे याबाबतची माहिती अद्यापही प्राप्त आहे. तरी, सदर माहिती
तात्काळ या संचालनालयास पाठवावी जेणेकरून शासनास वेळेवर सादर करणे शक्य होईल.

(सुशिला रणदिवे)

सहायक संचालक,

तंत्रशिक्षण, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई

तात्काळ

पृष्ठ क्र. विकाऔ/शिक्षण/२०१८/२०१८
दिनांक :- 15 JUN 2018

या कार्यालयाच्या अधिनस्त येत असलेल्या शासकीय/अशासकीय, अनुदानित /विनाअनुदानित पदविका/पदवी
व पदव्युत्तर पदवी अभ्यासक्रमाच्या संस्था प्रमुखांना सुचित करण्यात येते की, आपल्या संस्थेच्या ग्रंथालयामध्ये शासन
परिपत्रकामध्ये नमूद केलेले साहित्य (खंड) किती प्रमाणात उपलब्ध करून देण्यात आले आहे याबाबतची माहिती
दि.१२.०६.२०१८ पर्यंत तात्काळ या कार्यालयाच्या roaurangabad@dtmaharashtra.gov.in ईमेलवर सादर करावी.

प्र. सहसंचालक,

तंत्रशिक्षण विभागीय कार्यालय, औरंगाबाद

प्रत :- या कार्यालयाचे प्रोग्रामर यांना प्रत देण्यात येवून सुचित करण्यात येते की, सदरील पत्र या कार्यालयाच्या
संकेत स्फळावर प्रसिध्द करण्यात यावे.

तंत्र शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य,

३, महापालिका मार्ग, पत्र पेटी क्रमांक १९६७, मुंबई ४०० ००९.

दूरध्वनी - ३०२३३४७६, २२६२०६०२, २२६९०६०२, २२६४११५०/५१ फॅक्स - २२६९०००७.

E-mail : desk16@dtmaharashtra.gov.in

Internet : www.dtemaharashtra.gov.in

ई-मेल्वारे

क्रमांक : १६/आस्था/संकीर्ण/२०१८/७८

दिनांक : ३१/३/२०१८

प्रति,

सहाय्यक संचालक,

तंत्र शिक्षण विभागीय कार्यालय,

मुंबई / पुणे / नाशिक / औरंगाबाद / अमरावती / नागपूर.

विषय : थोर राष्ट्रीय पुरुषांचे साहित्य विद्यापीठ / महाविद्यालये व शासकीय ग्रंथालये यांच्या ग्रंथालयात उपलब्ध करून देणेबाबत.

उपरोक्त विषयाबाबतचे उच्च व तंत्रशिक्षण विभाग यांचे पत्र क्रमांक समिती-२५११/प्र.क्र.८४/१७/समन्वय, दिनांक २१.३.२०१८ चे पत्र सोबत जोडत आहे.

सदर प्रकरणी आपणांस कळविण्यात येते की, उच्च व तंत्रशिक्षण विभागांतर्गत थोर राष्ट्रीय पुरुषांचे प्रकाशित झालेले साहित्य राज्यातील विद्यापीठे / महाविद्यालये व शासकीय ग्रंथालये यांच्या ग्रंथालयात उपलब्ध करून देण्याबाबत शासन परिपत्रक क्रमांक समिती-२५११/प्र.क्र.८४/१७/समन्वय, दिनांक २२.११.२०१७ अन्वये उनिवार्य करण्यात आलेले आहे. सदर परिपत्रकानुसार केलेल्या कार्यवाहीचा आढावा शासनस्तरावर घेण्यात येणार आहे.

तरी, सदर परिपत्रकात नमूद केलेले साहित्य (खंड) आपल्या अधिपत्याखालील संस्था / कार्यालये यामधील ग्रंथालयांमध्ये किती प्रमाणात उपलब्ध करून देण्यात आले आहे याबाबतची सविस्तर माहिती दोन दिवसांत या संचालनालयास पाठवावी जेणेकरून शासनास सादर करणे शक्य होईल.

(सुचित्रा रणदिवे)

सहाय्यक संचालक,

तंत्रशिक्षण, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई

प्रत : श्री. रा.वि. जाधव, कक्ष अधिकारी, उच्च व तंत्रशिक्षण विभाग, महाराष्ट्र शासन, मंत्रालय, मुंबई.

महाराष्ट्र शासन

क्र.समिती-२५११/प्र.क्र.८४/१७/समन्वय

उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग,

मंत्रालय, मुंबई - ४०० ०३२.

दिनांक :- २१ मार्च, २०१८.

प्रति,

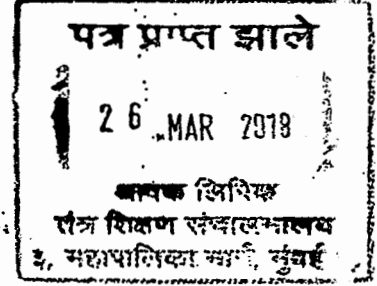
कुलगुरु, सर्व अकृषी विद्यापीठे.

संचालक, उच्च शिक्षण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.

संचालक, तंत्र शिक्षण, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.

संचालक, कला शिक्षण, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.

संचालक, ग्रंथालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.

विषय :- थोर राष्ट्रीय पुरुषांचे साहित्य विद्यापीठे / महाविद्यालये व
शासकीय ग्रंथालये यांच्या ग्रंथालयात उपलब्ध करून देणेबाबत.

संदर्भ :- शासन परिपत्रक क्र.समिती-२५११/प्र.क्र.८४/१७/समन्वय,

दि.२२/११/२०१७.

महोदय,

उपरोक्त संदर्भिय शासन परिपत्रकानुसार उच्च व तंत्र शिक्षण विभागांतर्गत थोर राष्ट्रीय पुरुषांचे प्रकाशित झालेले साहित्य राज्यातील विद्यापीठे / महाविद्यालये व शासकीय ग्रंथालये यांच्या ग्रंथालयात उपलब्ध करून देण्याबाबत अनिवार्य करण्यात आले आहे. सदर परिपत्रकानुसार केलेल्या कार्यवाहीचा आढावा शासनस्तरावर घेण्यात येणार आहे. त्याकरीता सदर शासन परिपत्रकानुसार केलेल्या कार्यवाहीचा अहवाल शासनास सादर करावा. सदर अहवालाच्या परिपत्रकात नमूद केलेले साहित्य (खंड) आपल्या अधिपत्याखालील विद्यापीठे / महाविद्यालयांतील ग्रंथालयांमध्ये केती प्रमाणात उपलब्ध करून देण्यात आले आहे. याबाबतची सविस्तर माहिती शासनास आठ दिवसांत सादर करावी, अशी विनंती आहे.

आपला विश्वासू,

(रा. वि. जाधव)

कक्ष अधिकारी, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

संचालक, शासकीय मुद्रण व लेखनसामग्री संचालनालय, मुंबई यांना माहिती व आवश्यक त्या कार्यवाहीसाठी अग्रेषित.

D:\General letter\General Letter New.docx

१२/३

तंत्र शिक्षण संचालकालय
महाराष्ट्र राज्य, मुंबई
नोंदणी क्र. शा. ८६४
दिनांक २८/०३/२०१८
कार्यालय क्र. १६

उच्च व तंत्र शिक्षण विभागांतर्गत गठीत केलेल्या समित्यांनी प्रकाशित केलेले थोर राष्ट्रीय पुरुषांचे साहित्य विद्यापीठे/महाविद्यालये व शासकीय ग्रंथालये यांच्या ग्रंथालयात उपलब्ध करून देणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन

उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग

शासन परिपत्रक क्रमांक: समिती-२५११/(प्र.क्र.८४/१७)/समन्वय

मंत्रालय विस्तार भवन, मुंबई - ४०० ०३२.

मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,

तारीख: २२ नोव्हेंबर, २०१७.

शासन परिपत्रक -

उच्च व तंत्र शिक्षण विभागांतर्गत डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर चरित्र साधने प्रकाशन समिती, महात्मा जोतीराव फुले चरित्र साधने प्रकाशन समिती, राजर्षि शाहू चरित्र साधने प्रकाशन समिती, साहित्यरत्न लोकशाहिर अण्णाभाऊ साठे चरित्र साधने प्रकाशन समिती व महाराजा सयाजीराव गायकवाड चरित्र साधने प्रकाशन समिती गठीत करण्यात आली आहे. या समित्यांनी आतापर्यंत खालीलप्रमाणे ग्रंथ प्रकाशित केले आहेत. :-

१) डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांचे साहित्य.

खंड क्रमांक	खंडाचे नांव
१	Caste in India and ११ other essays
२	Dr. Ambedkar In the Bombay legislature with the Simon commission and at the Round Table Conferences.
३	Philosophy of Hinduism, Indian and the pre-requisites of communism revolution and Counter Revolution Buddha or Karl Marx.
४	Riddles in Hinduism
५	Essays on Untouchable and Untouchability.
६	The evolution of Provincial finance in British-India The problem of the rupee.
७	Who were the shudras? The Untouchables.
८	Pakistan or partition of India.
९	What Gandhi and congress have done to the untouchables?
१०	Dr. Ambedkar as member of the Governor Generals Excutive Council १९४२-४६.
११	The Buddha and his Dhamma.
११(अ)	Supplementary
१२	Unpublished writings ancient Indian Commerce, Notes on waiting for visa miscellaneous notes etc.
१३	Dr. Ambedkar as the principle Architect of Constitution of India.

१४	Dr. Ambedkar and the Hindu code Bill part-१.
१४(अ)	Dr. Ambedkar and the Hindu code Bill part-२.
१५	Dr. Ambedkar as Free Indias first Law minister and member of opposition in Indian parliament १९४७-१९५६.
१६	The Pali Grammer pali Dictionary.
१७	Dr. Ambedkar and his Eagalitarian Evolution part - (१, २, ३)-
१७(अ)	Dr. Ambedkar and his Eagalitarian Evolution part - (१, २)-
१७(ब)	Dr. Ambedkar and his Eagalitarian Evolution part - ३ .
१८	डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांची भाषणे (भाग १, २, ३).
१९	डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांची पत्रकारिता.
२०	डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांची पत्रकारिता.
२१	Corresppondence .
२२	photobiography
२२(अ)	चित्रमय चरित्र
२३	खंड - १ सोअर्स मटेरियल ऑन डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर अँड द मूवमेंट अफ द अनटचेबल्स.
२३(अ)	खंड - २ सोअर्स मटेरियल डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांचे बहिष्कृत भारत आणि मूकनयक.
२३(ब)	खंड - ३ Source material on Dr. Babasaheb Ambedkar and his movement Chawdar Tank Case Courts record & proceeding.
२४	Special issues - Annihilation of Caste.
२५	विशेष आवृत्ती - जाति व्यवस्थेचे निर्मूलन.

२) महात्मा जोतीराव फुले यांचे साहित्य.

समितीने प्रकाशित केलेले ग्रंथ.

- १) महात्मा फुले गौरव ग्रंथ (तिसरी आवृत्ती) (मराठी) - संपादक -- हरी नरके.
- २) आम्ही पाहिलेले फुले, संपादक - हरी नरके (मराठी)
- ३) महात्मा फुले शोषाच्या नव्या वाटा (पाचवी आवृत्ती) (मराठी) - संपादक - हरी नरके.
- ४) युगपुरुष महात्मा फुले (हिंदी) लेखक - मुरलीधर जगताप.
- ५) महात्मा फुले साहित्य और विचार (हिंदी) संपादक - हरी नरके
- ६) महात्मा फुले समस्त साहित्य १ - गुलामी (हिंदी) अनुवादक - वेदकुमार वेदालंकार.
- ७) महात्मा फुले समस्त साहित्य २ - सार्वजनिक सत्यधर्म (हिंदी) अनुवादक - वेदकुमार वेदालंकार.
- ८) महात्मा फुले समस्त साहित्य ३ - किसान का कोडा (हिंदी) अनुवादक - वेदकुमार वेदालंकार.
- ९) महात्मा फुले समस्त साहित्य ४ - तृतीयरत्न (हिंदी) अनुवादक - वेदकुमार वेदालंकार.

- १०) Collected Works of Mahatma Phule – 1 Slavery (इंग्रजी) Translator – P. G. Patil.
 ११) Collected Works of Mahatma Phule – 2 Selections(इंग्रजी) Translator – P. G. Patil.
 १२) Collected Works of Mahatma Phule – 3 Cultivators Whipcord (इंग्रजी) Translator –
 Asha Mumdale.
 १३) महात्मा फुले साहित्य आणि चळवळ (मराठी) संपादक - हरी नरके.

३) राजर्षि शाहू महाराज यांचे साहित्य.

महाराष्ट्र शासनाकडून राजर्षि शाहू छत्रपती शताब्दी निमित्त राजर्षि शाहू गौरव ग्रंथ १९७६ मध्ये प्रथमतः प्रसिद्ध करण्यात आला होता. हा ग्रंथ ६२८ पृष्ठे + १२ छायाचित्रे इतक्या आकाराचा आहे. याच ग्रंथाची तिसरी सुधारित आवृत्ती महाराष्ट्र शासनाच्या राजर्षि शाहू चरित्र साधने प्रकाशन समितीमार्फत गेली अडीच वर्षे तयार करण्याचे काम चालू होते. सदर ग्रंथाची तिसरी आवृत्ती १३५० पेक्षा अधिक पृष्ठांची झाली असून, त्यामध्ये शाहू छत्रपती समकालीन काही लेखक इतिहासकार, साहित्यिक, विचारवंत इत्यादींचा समावेश करण्यात आला आहे. याखेरीज या ग्रंथात शाहू छत्रपतींनी काढलेले आदेश, हुकूम, जाहीरनामे आणि शाहू महाराजांनी केलेले काही सामाजिक कायदे, तसेच शाहू छत्रपतींच्या काही दुर्मिळ छायाचित्रांचादेखील त्यामध्ये अंतर्भाव करण्यात आला आहे.

४) साहित्यरत्न लोकशाहिर अण्णाभाऊ साठे यांचे साहित्य.

साहित्यरत्न लोकशाहिर अण्णाभाऊ साठे यांच्या एकूण ३२ दुर्मिळ कादंबऱ्या, कथासंग्रह, लोकनाट्य, नाटक, लावणी, आणि पोवाडे इत्यादी साहित्य संकलित केले आहे. या साहित्यापैकी १९ कादंबऱ्यांचे दोन खंड तयार करण्यात आले आहे. पहिल्या खंडात वारणेच्या खोऱ्यात, चित्रा, फकिरा, वैजयंता, चंदन, आवडी, माकडीचा माळ, वैर, आणि गुलाम या ९ कादंबऱ्यांचा समावेश आहे आणि दुसऱ्या खंडात रानगंगा, पाझर, हलगुज, मास्तर कुरूप, तारा, वारणेचा वाघ, मुर्ती, अग्नीदिव्य व मयुरा या १० कादंबऱ्यांचा समावेश आहे.

५) महाराजा सयाजीराव गायकवाड यांचे साहित्य.

अ.क्र.	ग्रंथाचे नाव	अ.क्र.	ग्रंथाचे नाव
१	भाषणसंग्रह खंड १-	१	Speeches & Addresses (Vol.२)
२	भाषणसंग्रह खंड २-	२	Selected Letters (Vol.१)
३	पत्रसंग्रह खंड - १	३	Selected Letters (Vol.२)
४	पत्रसंग्रह खंड २-	४	Selected Letters (Vol.३)
५	पत्रसंग्रह खंड - ३	५	Selected Letters (Vol.४)
६	Speeches & Addresses (Vol.१)	६	गौरवगाथा युगपुरुषाची

महाराष्ट्र शासनाने राज्याच्या पुरोगामित्वाची जडणघडण करण्यास प्रेरणादायी ठरलेल्या महाराजा सयाजीराव गायकवाड या आदिनेत्याची ओळख जागविण्यासाठी त्यांचे साहित्य प्रकाशित करण्यात येत आहे. त्यानुसार पुढील १२ खंड तयार करण्यात आले आहेत. :-

२. या थोर राष्ट्रीय पुरुषांचे साहित्य राज्यातील सर्व सामान्य जनतेपर्यंत पोहचविण्यासाठी राज्य शासनाने सवलतीच्या दर्यात साहित्य उपलब्ध करून दिले आहे व सदर ग्रंथ सध्यातील सर्व शासकीय मुद्रणालयामध्ये विक्रीकरीता ठेवण्यात आले आहेत. साहित्य राज्यातील सर्व विद्यार्थी व जनतेपर्यंत पोहचविण्यासाठी राज्यातील सर्व विद्यापीठे / महाविद्यालये व शासकीय ग्रंथालये यांच्या ग्रंथालयामध्ये वाचकांना उपलब्ध करून देण्यात यावे. त्याकरीता सर्व प्रकाशित झालेले व भविष्यात प्रकाशित होणारे खंड सर्व विद्यापीठ / महाविद्यालये / शासकीय ग्रंथालये यामधील ग्रंथालयामध्ये ठेवणे अनिवार्य करण्यात येत आहे.

३. सदर शासन परिपत्रक महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करून देण्यात आले असून त्याचा संकेतांक २०१७११२२१६१२४६००८ असा आहे. हे परिपत्रक डिजीटल चाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

**Siddharth
Kharat**

Digitally signed by Siddharth Kharat
DN: c=IN, o=Government Of Maharashtra, ou=Higher
And Technical Education Department,
postalCode=400032, st=Maharashtra,
2.5.4.20=6f8cb55012423727bec629d954713c1ec2962
a9ca98909643170e56321cfd24, cn=Siddharth Kharat
Date: 2017.11.23 11:57:07 +05'30'

(सिद्धार्थ खरात)

शासनाचे सह सचिव

प्रत,

१. मा मुख्यमंत्री यांचे सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
२. मा मंत्री (उच्च व तंत्र शिक्षण, मराठी भाषा, शालेय शिक्षण, सांस्कृतिक कार्य विभाग) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
३. मा राज्यमंत्री (उच्च व तंत्र शिक्षण) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
४. मा अ. मु.स., उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग यांचे स्वीय सहाय्यक, मंत्रालय, मुंबई.
५. प्रधान सचिव, शालेय शिक्षण विभाग यांचे स्वीय सहाय्यक, मंत्रालय, मुंबई.
६. सचिव, मराठी भाषा विभाग, यांचे स्वीय सहाय्यक, मंत्रालय, मुंबई.
७. सचिव, सांस्कृतिक कार्य विभाग यांचे स्वीय सहाय्यक, मंत्रालय, मुंबई.
८. महासंचालक, माहिती व जनसंपर्क संचालनालय, मंत्रालय, मुंबई.
९. कुलगुरु, सर्व अकृषि विद्यापीठे / अभिमत विद्यापीठे / स्वयं असाहाय्यीत विद्यापीठे.